

Francosko slovstvo

Haj-kaj

Doslej je Nipon vplival na zapadno čutiljivost bolj z upodabljačo umetnostjo nego s slovstvom. Vendar opažamo že nekaj let, da skušajo na Francoskem udomačiti pristno japonsko pesniško obliko, namreč ha j k a j ali lirski napis, kratek epigram s trojnim ritmom, ki naj vsebuje 17 zlogov oziroma stopic, izražajočih na točen in dovršen način čuvstvo, dojem ali pa idejo, v naglici zgrabljeno. Takšna so vsaj pravila japonskemu hajkaju.

Na francoskih tleh so od jedrnatega izvirnega zgleda pridržali zgolj trojni prelom ritma, t. j. trovrstičnico. Tako je vsaj ravnal P. L. C o u c h a u d, početnik te pesniške forme. Po njegovih stopinjah jo je predlanskim ubral njegov prijatelj R. M a u b l a n c, izredni profesor filozofije, z zbirko »Cent Haï-Kaï«. Te trovrstičnice s pestro vsebino se pokoré edinemu pravilu: izraziti misel z najtočnejšimi besedami, brez dolžin kakor tudi brez meglenosti. Pred seboj imate sto naglih pogledov, ki razodevajo podrobno umetnost, otroško tu pa tam, a včasih tudi nekam vsakdanjo. Vzemimo filozofski refleks, ki ga banalni odsev v reki obudi modrijanu:

Možak stoji na bregu,
drugi pa v vodi z glavno navzdol.
A kateri je pravi?

Često naletiš na slikovit obrat, na preciozno nežnost, kakršno zasledujemo po narodnih zagonetkah in narodnih pesmih, n. pr.:

Na griču sedi	Črn grm z belo liso,
in pase svojo čredo hiš	je li to še sneg
— čokata cerkev.	ali pa že cvet?

Ob nekkih motivih mi je spomin nehote uhajal na župančičevih Sto ugank ali na ljudska izkustva in gesla, ki jih je lani v Beogradu obelodanil dr. Vlajinac (Poljska privreda u narodnim poslovicama, strani 414). Spričo takšne redkobesednosti pušča hajkaj domišljiji vso prostost. Dovolj mu je, če jo vzvalovi. To je umetnost prevejancev, umetnost odtenkov, odličic, nenadnih prikazov, čudnih odkritij. V naši naglični dobi, ko se bojimo dolgih krotovičnic, utegne hajkaj dobiti precej pristašev.

Nekaj mesecev za Maublancom se je pojavil Marc G u e g a n s knjžico »Trois petits tours et puis s'en vont«... Hočete nekaj vzorcev?

Žirafa.

Žirafa. Velik polž,
ki je zgubil svojo hišo
in jo išče na obzorju.

Vlak.

Vlak gre za tirom.
Mimo gre.
Tir gre za vlakom.

Rosa.

Kakšna zgodnja procesija
je šla črez polje,
da se iskrí od blagoslovljene vode?

Sličnosti.

Roža je vzela hladno vodo,
kjer se jej noga namaka.
Ti pa vse moje solze.

Lanska Revue hebdomadaire je 25. januarja priobčila snopec F l o r y j e v i h hajkajev iz živalstva in rastlinstva. Nekaj prevodov vam napišem kar zaporedoma. Moški: Ta opica je brez repa, da si ga nadomesti, nosi palico. Galeb: Malo pene, ki je zletela z valov. Ribe: Bliski v nevihti hudournika. Krastača: Kamenček, ki odskakuje pod nogo. Pav: Odletel bo. Eh, svoj rep je smatral za perot! Želva: Noge, glava in rep tvorijo šest rogljev zvezde. To je vrtna zvezda repatica. Kresnica: Kresnica je zvezda, pretvorjena v žival. Itd.

Mercur de France 1922 utegne dati nekaj zgledov, n. pr. kar priobčuje Ker Franck-Roux. Slično mladi mistik Loys Labèque (Poèmes primitifs in Poèmes visionnaires). Iz Tempa pa posnemam, da je André Suarès pravkar izdal knjigo »Haï-Kaï d'Occident«.

A. Debeljak.

Glazba

Slovenska glasbena produkcija v letu 1926

Večina je zopet, kakor lani, vokalne, zbarske literature, ki so jo skoro izključno prinesle naše tri glasbene revije.

Najstarejši gre prvo mesto. »Cerkveni glasbenik« praznuje letos svojo petdesetletnico. Izživel in preživel je Foersterja in njegovo dobo in pod Premrlom zrevolucioniral cerkveno skladbo v modernem, našem zmislu, delal je na glasbenozgodovinskem, glasbenoestetskem, folklornem in kronikalnem polju ter bil naši cerkveni glasbi vedno zvesto ognjišče, pobuda in praktičen nasvet. G. stolni regens chori Stanko Premrl je vodil »Glasbenik« celih sedemnajst let; in ni bila šala vzdrževati list med vojno, ko so skoro vse naše revije ugasnile. Premrlova zasluga je pri Glasbeniku zlasti, da je vedno znal najti v njem ton, ki je zbližal tudi podeželske organiste z moderno, meščansko glasbeno strujo in zaplodil soliden kader modernih skladateljev pri nas. To dejanje si na polju naše posvetne glasbe ne najde nič podobnega.

Lanski letnik je doslej najobširnejši. V literarnem delu je prinesel od piscev: A. Anžič, F. Ferjančič, J. Gašparič, A. Jobst, dr. Fr. Kimovec, F. Klančnik, F. Kramar, dr. J. Mantuani, A. Michelčič, I. Mladineo, dr. F. Mlinar-Cigale, S. Premrl, P. H. Sattner, dr. P. B. Sokol, H. Svetel, M. Železnik v celoti 27 člankov zgodovinske, teoretske itd. stroke, vodil kroniko, koncertna poročila, podajal vsebinske preglede glasbenih listov (Pavec, Zbori, Sv. Cecilija, Jugosl. Mužičar), dajal kotiček organistovskim zadevam, obravnaval v »Oglasniku« vso novoizšlo cerkveno in posvetno glasbo in storil s tem hvalevredno literarno delo na polju slov. glasbe, ne samo cerkvene, nego tudi posvetne. V posebno dobro mu je šteti, da se je s F. Kramarjevim članom »Kako in kje sem nabiral narodne pesmi« zanimal i za naš glasbeni folklor in bil lani edini list, ki se je s tem pri nas pečal!

V glasbeni prilogi je Glasbenik objavil 25 religioznih skladb, moških in mešanih zborov, deloma